

Üretken Özgecilik Ölçeği Türkçe Formu'nun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

DOI: 10.26466/opus.596715

*

Gazanfer Anlı *

* Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
Bursa / Türkiye

E-Posta: anligazanfer@gmail.com

ORCID: [0000-0002-6141-7964](https://orcid.org/0000-0002-6141-7964)

Öz

Bu araştırmanın hedefi Üretken Özgecilik Ölçeği'nin Türkçeye çevrilmesi ve Türkçeye çevrilen formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Araştırma İstanbul ilinde yer alan bir ortaokul ve bir lisede öğrenimine devam eden toplam 386 öğrenci ile yürütülmüştür. İki farklı araştırma grubu kullanılan bu çalışmada, ilk araştırma grubu (190 öğrenci) ile doğrulayıcı faktör analizi ve açıklayıcı faktör analizi yapılmış, ikinci araştırma grubu (196 öğrenci) ile doğrulayıcı faktör analizi ve güvenirlik analizi gerçekleştirilmiştir. İlk etapta gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizinin ölçeğin tek faktörlü yapısı ile uyum göstermemesi sebebi ile açıklayıcı faktör analizi uygulanmış ve iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Bunlardan ilki dört maddeden oluşan Amaçlı Üretken Özgecilik, ikincisi beş maddeden oluşan Beklenmedik Üretken Özgecilik olarak kaydedilmiştir. Daha sonra elde edilen bu iki faktörlü yapının test edilmesi için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi iki faktörlü yapının model uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. ($\chi^2/sd=2.23$, $p<.001$, RMSEA=.080, SRMR=.056, GFI=.94, CFI=.93, TLI=.91). Güvenirlik analizi için ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı incelenmiş ve ölçeğin birinci boyutunun Cronbach alfa katsayısı .75, ikinci boyutunun Cronbach alfa katsayısı .76, tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .82 bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .47 ile .62 arasındaki değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üretken özgecilik, geçerlik, güvenirlik

Investigation of Psychometric Properties of the Generative Altruism Scale Turkish Form

*

Abstract

The aim of this study is to translate the Generative Altruism Scale into Turkish and to examine the psychometric properties of this form. The study was conducted with 386 students attending a secondary school and a high school in Istanbul. Confirmatory factor analysis and exploratory factor analysis were performed with the first research group (190 students) and confirmatory factor analysis and reliability analysis were performed with the second research group (196 students). Since the confirmatory factor analysis was performed in the first stage did not comply with the unidimensional factor structure of the scale, exploratory factor analysis was employed and a two-factor structure was obtained. The first of these was recorded as Intentional Generative Altruism, consisting of four items, and the second one as Unexpected Generative Altruism, which consisted of five items. The confirmatory factor analysis was performed to test this two-factor structure and the result showed that the indices of fit of the two-factor structure were acceptable. ($\chi^2 / sd = 2.23, p < .001, RMSEA = .080, SRMR = .056, GFI = .94, CFI = .93, TLI = .91$). For the reliability analysis, the internal consistency coefficient of Cronbach alpha was examined and the Cronbach's alpha coefficient of the first dimension was .75, the Cronbach's alpha coefficient of the second dimension was .76, and the Cronbach's alpha coefficient of the whole scale was .82. In addition, the item-total correlations of the scale were between .47 and .62. According to these results, the scale was found to be a reliable and valid measurement tool.

Keywords: *Generative altruism, validity, reliability*

Giriş

Özgeçilik (diğerkâmlık, alturizm) son yıllarda üzerinde çalışılan ve önemsenen bir kavram haline gelmiştir. Özgeçilik en temel olarak “kişinin kendinden çok diğer bireyler için gerçekleştirdiği sosyal davranışlar” olarak tanımlanmıştır (Rushton, 1980, s.8). Bu tanımları genişleten Batson ve diğerleri (1981) bir davranışın özgeci davranış sayılabilmesi için başkalarının yararına yapılmasının yanında bir ödül, kâr, çıkar elde etme amaçlı olmaması, tamamı ile içtenlikle ve gönüllü gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Özgeçilik bu yönü ile olumlu sosyal davranışlardan (prososyal davranışlar) farklılaşmaktadır. Zira kuramcılar olumlu sosyal davranışların herhangi bir ödül, kâr, çıkar beklentisi olmadan yapılan özgeci davranışlar yanında ödül, popülerlik ve maddiyat beklentisi ile yapılan yardım davranışlarını da içine alan geniş bir kavram olduğunu belirtmektedir (Campbell, 1998; Taylor, Peplau ve Sears, 2006). Monroe ise (1994) özgeçiliği “kişinin kendi refahına zarar getirme durumu olsa bile bir başkasına fayda sağlamayı amaçlayan bir davranışta bulunmaya yönelmesi olarak tanımlamaktadır” (s. 862). Monroe, özgeçiliğin dört kritik bileşeni olduğunu belirtir. Özgeçilik, ilk olarak eylem içermeli, ikincisi başkalarının refahını daha da arttırmalı, üçüncüsü iyi niyetli çabalar eylemin alıcısı için olumsuz sonuçlara yol açsa da azalmamalı ve sonuncu olarak özgeçilik eylemini gerçekleştiren kişinin refahında bir miktar da olsa azalma olasılığı taşımamalıdır (Monroe, 1994). Özgeçilik, bireylerin bir şey uğruna arzu, istek ve değerli şeylerden vazgeçip, kendi çabalarını, kaynaklarını kullanarak ve karşılığında hiçbir şey beklemeden insanlara yardım etmeye odaklanmayı içermektedir (Waddell, 2006). Özgeçilik, kişilik kalıplarındaki şemalardan biri olarak kabul edilir. Özgeci bir kişilik; özverili, tez canlı, tutarlı, ayrıntılı cevap ve değerlendirmelerde bulunabilen, hayırsever ve insanları destekleyici özelliklere sahip olabilmektedir (Aydın, 1996).

Biyoloji, özgeçiliği, davranışı gerçekleştiren organizmanın hayatta kalma potansiyeli noktasında fedakarlıkta bulunma ve belirli bir organizma ya da aynı türden bir organizmaya artan bir hayatta kalma potansiyeli sunma ile meşgul olma olarak tanımlamıştır (Kurzban, Burton-Chellew ve West, 2015). Kişilik psikolojisi literatüründe özgeçilik, Beş Faktörlü

Modelde beş kişilik özelliğın birleşik bir ürünü olarak kabul edilir (Bekkers, 2006; Ben-Ner vd., 2013), ancak evrimsel biyolojide vurgu; akraba ve grup seçimi ve özgeci genlerin yayılımı yoluyla genetik sağkalım üzerine yapılmıştır (Kurzban vd., 2015). Tüm bu tanımlara bakıldığında aslında başka organizmalara herhangi bir kar ve ödül beklemeksizin kesin ve hızlı bir biçimde fayda sağlayacak şeylerle uğraşmanın ortak nokta olduğu görülmektedir.

Üretken özgecilik, diğer bireylerin refah ve/veya başarılarını teşvik etmenin verdiği çelişkisiz memnuniyet olarak tanımlanmıştır (Seelig ve Rosof, 2001, s.947). Bu tür özgecilik (üretken özgecilik), herhangi bir ödül veya doğrudan bir fayda beklemeden başkalarını önemsemeye ve onlara yardım etmeye yönelik bir tutum ve adanmışlık olarak işler hale gelir ki bu durumda, özgeciliğın asıl motive edici unsuru şefkat kavramıdır (Büssing vd., 2013). Şefkat, bir derdi olan ya da acı çeken bireyler için empati kurma, harekete geçme dürtüsünü ateşleyen duygusal tepkiyi ve daha sonra bireylerin bu dert ve acıları hafifletmek için yardım etme davranışlarını içeren bir kavramdır (Büssing vd., 2013).

Ülkemizce özgecilik kavramının ölçümünde kullanılmak üzere geliştirilen ya da uyarlanan bazı ölçekler bulunmaktadır. London ve Bower'in (1968) geliştirdiği, Akbaba (2001) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan Özgecilik Ölçeği bu konudaki en eski ölçeklerden sayılabilir. Yavuzer ve diğerlerinin (2006) geliştirdiği Öğretmen Özgeciliği Ölçeği ise yalnızca öğretmenler için geliştirilmiştir. Son yıllarda ise Rushton, Chrisjohn ve Fekken (1981) tarafından geliştirilmiş, Tekeş ve Hasta (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan Özgecilik Ölçeği; Ümmet, Ekşi ve Otrar, (2013) tarafından geliştirilen Özgecilik Ölçeği ve son olarak Ersanlı ve Doğru Çabuker'in (2015) geliştirdiği Diğerkâmlık Ölçeği ülkemizde kullanılmaktadır. Tüm bu ölçeklere rağmen üretken özgeciliği ölçen bir ölçme aracı alan yazınımızda bulunmamaktadır. Bu ölçeğın ön ergenler, ergenler, genç yetişkinler, yetişkinler ve dindar yetişkin örneklemelerinde kullanılabilirdiği ve dokuz maddeden oluştuğu göz önüne alındığında, bu denli kullanışlı ve geniş kapsamlı bir ölçeğın alan yazına ve uzmanlara fayda sağlayabileceği ön görülmektedir.

Yöntem

Araştırma Grubu

Bu araştırma İstanbul ilinde yer alan bir ortaokul ve bir lisenin 7,8,9 ve 10. sınıflarında öğrenimine devam eden toplam 386 öğrenci ile yürütülmüştür. İki farklı araştırma grubu kullanılan bu çalışmada, ilk araştırma grubu (190 öğrenci) ile doğrulayıcı faktör analizi ve açımlayıcı faktör analizi yapılmış, ikinci araştırma grubu (196 öğrenci) ile doğrulayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler random seçilmiştir. 105 erkek, 85 kızdan oluşan ilk araştırma grubunun yaş ortalaması 14.02 (Ss=1.17) olarak bulunmuş iken; 119 erkek, 77 kızdan oluşan ikinci araştırma grubunun yaş ortalaması ise 14.07 (Ss=1.14) olarak tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Üretken Özgeçilik Ölçeği: Ölçek, Büssing, Kerksieck, Günther, ve Baumann (2013) tarafından ergen, genç yetişkin, yetişkin ve dindar yetişkin bireylerdeki üretken özgeçilik düzeylerini belirlemek için geliştirilmiştir. Yazarlar 11 ve 9 maddelik versiyonlarından genel olarak 9 maddeyi tercih etmişler, bu çalışmada da 9 maddelik versiyon kullanılmıştır. 4'lü Likert tipi olan bu ölçek 0 (hiç) ile 3 (çok sık) arasında değerler almakta, yüksek puanlar yüksek düzeyde üretken özgeçiliğe işaret etmektedir. Ayrıca ölçek şefkat/cömertlik, işbirliği, başkalarına yardım etme ülküsü ile orta derecede ilişkili bulunmuş iken ölçeğin yaşam doyumu ve öz-yeterlik beklentisi ile anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır (Büssing vd., 2013). Gönüllü yetişkinlerde ise ölçek, şefkat ve gönüllülük değerleri ile yüksek düzeyde, olumlu sosyal-insancıl uygulamalar ve minnettarlık/huşu ile orta düzeyde anlamlı ilişkili iken ölçeğin yine yaşam doyumu ile anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır. Ölçeğin ergen örnekleminde Cronbach alfa iç tutarlılığı .81, yetişkin örneklemindeki Cronbach alfa iç tutarlılığı ise .73 olarak bulunmuştur.

İşlem

Öncelikle ölçekle ilgili çalışmaları gerçekleştirebilmek için ölçeği geliştiren akademisyenlerden, sorumlu yazar olan Dr. Arndt Büssing ile e-posta aracılığı ile iletişime geçilmiştir. Kendisi ölçeğin Türkçeye uyarlanmasına izin vermiş ve ölçeği farklı örneklerde denediklerini, yayımlanmamış bu çalışmalarında ölçeğin hem tek boyut hem de iki boyutlu bir yapı sergileyebildiğini de açıklamasına eklemiştir. Gerekli iznin alınmasından sonra ölçek psikoloji bölümünde görev yapan beş akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Çevrilen bu form İngilizce Öğretmenliği bölümü mezunu olan üç kişi tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Çevrilen iki form arasındaki ufak dilsel uyumsuzluklar üç psikolojik danışma ve rehberlik bölümü yüksek lisans öğrencisi ile istişare edilerek giderilmiş ve dilsel eşdeğerliğin sağlandığı görüşü alınmıştır. Elde edilen son form ilgili okullarda uygulanmak üzere çoğaltılmıştır.

Veri Analizi

Uygulamalar sonucunda elde edilen verilerin öncelikle normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığına bakılmış ve basıklık ve çarpıklık değerlerinin makul sınırlarda bulunmasından sonra diğer analizlere geçilmiştir (Tabachnick, ve Fidell, 2007). Güvenirlik analizleri için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ve madde-toplam korelasyonlarından faydalanılırken geçerlik için DFA (doğrulayıcı faktör analizi) ve AFA (açımlayıcı faktör analizi) uygulanmıştır. Analizler AMOS 24 ve SPSS 25 programları aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliliği için öncelikle doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analizde χ^2/sd , RMSEA, SRMR, TLI, GFI ve CFI değerleri ölçüt olarak alınmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında χ^2/sd , değerinin 3'ten küçük, RMSEA ve SRMR değerinin .08'dan düşük veya eşit, TLI, GFI, ve CFI'nın ise .90'a eşit ya da daha yüksek bir değer alması model ile veri uyumunun sağlandığını gösteren ölçütlerdir (Marsh vd., 2006). Bu analizde tek faktörlü yapının modifikasyon önerilerine rağmen (M1-

M2 ve M5-M6) uyum değerlerinin istenilen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2/sd=3.10$, $p<.001$, $RMSEA=.10$, $SRMR=.07$, $GFI=.91$, $CFI=89$, $TLI=85$). Bundan dolayı açılımlı faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Bu analizde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri incelenmiş ve .83 olarak bulunmuştur. Ayrıca Barlett's Sphericity testi sonucu ($\chi^2= 535,820$, $p=.000$) da verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012).

Bir sonraki adımda temel bileşenler analizi yapılmış ve farklı iki boyutun oluştuğu, bu boyutlar arası korelasyonun yüksek olduğu düşünüldüğünden Promax döndürme tekniği kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda 9 madde ve 2 alt boyuttan oluşan bir yapı elde edilmiştir.

Tablo 1. Elde Edilen İki Faktörün Özdeğer ve Varyansı Açıklama Yüzdeleri

Faktör	Öz değer	Açıklanan Varyans (%)	Yığılmalı Varyans (%)
1	3.795	42.163	39.457
2	1.418	15.759	57.923

Yapılan analiz sonucunda 9 madde ve 2 alt boyuttan oluşan bir yapı elde edilmiştir. Tablo 1'de de görüldüğü üzere bu 9 maddenin öz değeri 1'den büyük olan iki farklı faktör altında bir araya geldiği ve faktörlerin toplam varyansın % 57.923'ünü açıkladığı tespit edilmiştir.

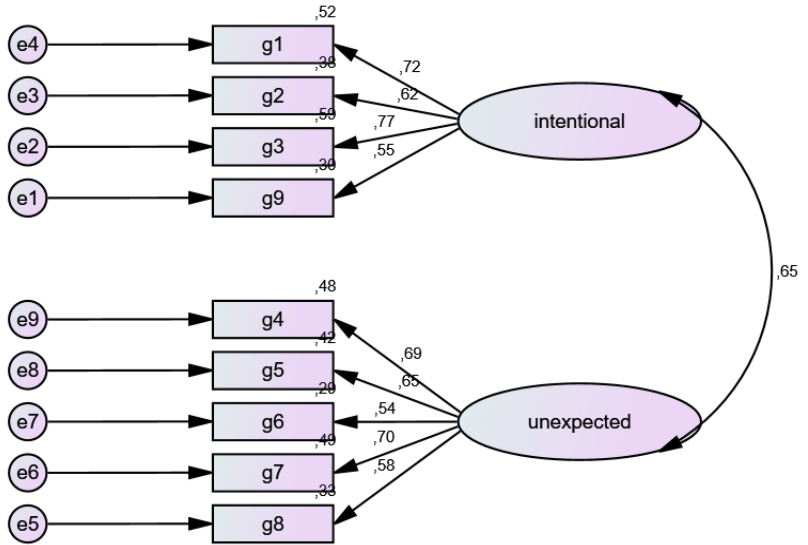
Tablo 2. Döndürme Sonrası Maddi Değerler Ölçeğine (MDÖ) Ait Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör Yükü	
	BÜÖ	AÜÖ
M 4	.807	
M 6	.788	
M 5	.774	
M 7	.706	
M 8	.654	
M 1		.865
M 2		.838
M 9		.606
M 3	.316	.580

Tablo 2'de belirtildiği üzere 1, 2, 3 ve 9. maddeler "Amaçlı Üretken Özgecilik"; 4, 5, 6, 7, 8. maddeler ise "Beklenmedik Üretken Özgecilik", alt boyutunu temsil etmektedir. Maddelerin faktör yük değerlerinin .43 ile .90 arasında değiştiği tespit edilmektedir. Madde 3'te tespit edilen iki ayrı

faktörde yer alma durumu .10 ve üzeri bir değerde olmadığı için binişiklik arz etmemekte ve madde için herhangi bir sorun teşkil etmemektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012).

Daha sonra 9 madde ve iki boyutlu bu modeli test etmek için doğrulayıcı faktör analizine geçilmiştir. Bu ölçütler doğrultusunda uygulanan doğrulayıcı faktör analizi, dokuz madde ve iki faktörden oluşan yapının uyum değerlerinin iyi olduğunu göstermiştir ($\chi^2/sd=2.23$, $p<.001$, $RMSEA=.080$, $SRMR=.056$, $GFI=.94$, $CFI=.93$, $TLI=.91$). Ölçekle alakalı yol analizi sonucu oluşan değerler Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Modele ait DFA sonuçları. (Intentional=Amaçlı Üretken Özgecilik; unexpected= Beklenmedik Üretken Özgecilik)

Ölçeğin güvenilirliğini saptamak için Cronbach Alfa iç tutarlılık kat sayısı analiz edilmiştir. Ölçeğin birinci boyutunun Cronbach alfa katsayısı .75, ikinci boyutunun Cronbach alfa katsayısı .76, tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .82 bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .47 ile .62 arasındaki değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu değerler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Madde No	Düzeltilmiş Madde toplam korelasyonu	Madde atıldığında Cronbacha Alfa	Cronbach Alfa
M1	.527	.802	
M2	.474	.807	
M3	.576	.795	
M9	.485	.806	.82
M4	.535	.800	
M5	.517	.803	
M6	.452	.811	
M7	.627	.789	
M8	.491	.806	

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Büssing ve diğerleri (2013) tarafından geliştirilmiş olan Üretken Özgeçilik Ölçeğinin Türkçeye çevrilmesi ve psikometrik özelliklerinin irdelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışmanın bulgularına göre ölçeğin birinci boyutunun (amaçlı üretken özgeçilik) Cronbach alfa katsayısı .75, ikinci boyutunun (beklenmedik üretken özgeçilik) Cronbach alfa katsayısı .76, tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .82 bulunmuştur. Bu bulguların ölçeği geliştiren Büssing ve diğerlerinin (2013) ergen örneğinde elde ettiği iç tutarlılık katsayısı (alfa=.81) ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliği noktasında ilk etapta gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizinde beklenen tek faktörlü yapı iyi uyum vermemiştir. Bu yüzden veriler üzerinde açımlayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiş ve bu analiz sonucunda varyansın yaklaşık olarak toplam % 58'ini açıklayan iki faktörün ortaya çıktığı belirlenmiştir. Ortaya çıkan iki faktörlü yapının geçerliliğinin tespiti için yapılan DFA'da ise modelin uyum değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçeği geliştiren kadroda sorumlu yazar olarak bulunan Arndt Bussing tarafından verilen bilgiye göre de kendilerinin ölçek ile yaptığı ancak yayımlanmayan bazı çalışmalarında ölçeğin iki faktörlü olarak çıkabildiği ve bu faktörlerin amaçlı üretken özgeçilik ve amaçlı üretken özgeçilik olarak adlandırdıkları belirtilmiştir. Bu açıdan bakıldığında aslında tek boyutlu bir yapı içeren dokuz maddelik ölçeğin iki boyutlu olarak da bazı örneklemelerde ortaya çıkabileceği normal bir durumdur.

Sonuç olarak yukarıda bahsedilen bulguların tümü ölçeğin geçerli, güvenilir niteliklere sahip olduğunu açığa vurmaktadır. Bu ölçeğin dokuz maddeden oluşması ve 2-3 dakika gibi kısa bir sürede yanıtlanabilmesi kullanışlı bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Ölçeğin ülkemizde yardım davranışları, olumlu sosyal davranışlar, özgecilik gibi birbirine çok yakın olan kavramlar ile çalışan alan uzmanları için yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

İleride yapılacak çalışmalar için bazı önerilerde bulunmak gereklidir. Ölçeğin ergen, genç yetişkin, yetişkin, dindar olan yetişkin gruplarında geliştirildiği göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmada yer alan ergen grupları dışında kalan örneklemelerde de ölçek sınanabilir. Ayrıca bu çalışmada gerçekleştirilmemiş olan ölçüt geçerliği, alan yazında bulunan ilgili bir ölçek yardımı ile sınanabilir. Ayrıca ölçeğin güvenilirliğine ek bir katkı sağlamak açısından test tekrar test yöntemi ile yeni bir uygulama gerçekleştirilebilir.

EXTENDED ABSTRACT

**Investigation of Psychometric Properties of the
Generative Altruism Scale Turkish Form**

*

Gazanfer Anlı

Bursa Technical University

Altruism has become a concept that has been studied and cared about in recent years. Altruism is basically defined as the social behaviors that one performs for other individuals rather than himself (Rushton, 1980, p.8). Expanding this definition, Batson et al. (1981) states that in order for a behavior to be considered altruistic behavior, it should be done for the benefit of others, but not for reward, profit, or benefit, rather should be performed sincerely and voluntarily. In this respect, altruism differs from prosocial behaviors. Theorists argue that prosocial behavior is a broad concept that includes altruistic behaviors which contain actions without expectation of any reward, profit, popularity, but also helping behaviors with the expectation of reward, popularity and material (Campbell, 1998; Taylor, Peplau and Sears, 2006). Monroe (1994) defines altruism as a person's tendency to engage in a behavior that aims to benefit another person, even if it harms one's own welfare (p. 862). Monroe states that altruism has four critical components. Altruism should first include action, secondly, it should further enhance the welfare of others, thirdly, it should not diminish even if good intentional efforts have negative consequences for the recipient of the action, and lastly have the possibility of a slight decrease in the welfare of the person after performing the altruism (Monroe, 1994). Altruism involves the desire of individuals to give up wish, desire and valuable things for the sake of something and focus on helping people by using their own efforts, resources and expecting nothing in return (Waddell, 2006). Altruism is considered as one of the schemes in personality patterns. An altruistic personality may have supportive features and be selfless, swift, consistent, charitable and benevolent and may provide detailed answers and evaluations to others (Aydin, 1996).

Generative altruism is defined as the non-contradictory satisfaction of promoting the prosperity and/or success of other individuals (Seelig and

Rosof, 2001, p. 947). Such altruism (generative altruism) functions as an attitude and commitment to care for and help others without expecting any reward or direct benefit, in which case the main motivating element of altruism is the concept of compassion (Büssing et al., 2013). Compassion is a concept that involves emotional empathy for the afflicted or suffering individuals, the emotional response that triggers the urge to act, and then helps to alleviate the trouble and pain (Büssing et al., 2013).

A scale that measures generative altruism is not included in our literature. Therefore, it was decided to adapt the generative altruism scale developed by Büssing, Kerksieck, Günther, and Baumann (2013). Considering that this scale can be used in pre-adolescents, adolescents, young adults, adults and religious adult samples and consists of nine items, it is predicted that such a useful and comprehensive scale will contribute to the literature and experts.

The study was conducted with 386 students attending a secondary school and a high school in Istanbul. Confirmatory factor analysis and exploratory factor analysis were performed with the first research group (190 students) and confirmatory factor analysis and reliability analysis were performed with the second research group (196 students).

To determine the construct validity of the scale, confirmatory factor analysis was performed first. In this analysis, it was determined that, despite the modification suggestions (M1-M2 and M5-M6), the fit indices of the unidimensional factor structure were not within acceptable limits. ($\chi^2 / sd = 3.10$, $p < .001$, RMSEA = .10, SRMR = .07, GFI = .91, CFI = 89, TLI = 85). Since the confirmatory factor analysis performed in the first stage did not comply with the unidimensional factor structure, exploratory factor analysis was employed. In this analysis, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was examined and found to be .83. In addition, Barlett's Sphericity test ($\chi^2 = 535,820$, $p = .000$) showed that the data were suitable for factor analysis (Çokluk, Şekercioglu and Büyüköztürk, 2012). In the next step, principal components analysis was performed and Promax rotation technique was used since two different dimensions were obtained and the correlation between these dimensions was at high level. The first of these dimensions was recorded as Intentional Generative Altruism, consisting of four items, and the second as Unexpected Generative Altruism, which consisted of five items. The confirmatory factor analysis was performed for the testing

of this two-factor structure and it was showed that the model fit of the two-factor structure was acceptable ($\chi^2 / sd = 2.23$, $p < .001$, $RMSEA = .080$, $SRMR = .056$, $GFI = .94$, $CFI = .93$, $TLI = .91$). For the reliability analysis, the internal consistency coefficient of Cronbach alpha was examined and the Cronbach's alpha coefficient of the first dimension was .75, the Cronbach's alpha coefficient of the second dimension was .76, and the Cronbach's alpha coefficient of the whole scale was .82. In addition, the item-total correlations of the scale were between .47 and .62.

As a result, all of the above-mentioned findings reveal that the scale is a valid, reliable measurement tool. This scale consists of nine items and can be answered in a short time such as 2-3 minutes and it shows that this scale is a practical measuring tool. The scale is thought to be beneficial for field experts studying with common concepts such as helping behaviors, prosocial behaviors and altruism in our country.

It is necessary to make some suggestions for the future studies. Considering that the scale was developed in adolescent, young adult, adult and religious adult groups, it could be tested in these samples other than the adolescent group included in this study. Furthermore, the criterion validity which was not realized in this study can be tested with another related scale in the literature. Finally, a future application can be performed with the test-retest method to provide an additional contribution to the reliability of the scale.

Kaynakça / References

- Akbaba, S. (2001). Özgeçililik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 85-95.
- Aydın, B. (1996). Self concepts and 'I' schemes . *M.Ü. Atatürk Journal of Educational Sciences*, 8, 41-47.
- Batson, C. D., Duncan, B. D., Ackerman, P., Buckley, T., ve Birch, K. (1981). Is empathic emotion a source of altruistic motivation? *Journal of Personality and Social Psychology*, 40(2), 290-302.
- Bekkers, R. (2006). Traditional and health-related philanthropy: The role of resources and personality. *Social Psychology Quarterly*, 69(4), 349-366.

- Ben-Ner, A., Putterman, L., Kong, F., ve Magan, D. (2004). Reciprocity in a two-part dictator game. *Journal of Economic Behavior ve Organization*, 53(3), 333-352.
- Büssing, A., Kerksieck, P., Günther, A., ve Baumann, K. (2013). Altruism in adolescents and young adults. validation of an instrument to measure generative altruism with structural equation modeling. *International Journal of Children's Spirituality*, 18(4), 335–350. doi:10.1080/1364436X.2013.849661
- Campbell, A. (1998). *Altruism and aggression*. Leicester: The British Psychological Society.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik. SPSS ve Lisrell uygulamaları*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Ersanlı, K., ve Doğru-Çabuker, N. (2015). Diğerkâmlık Ölçeğinin psikometrik özellikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 43-53. DOI: 10.17755/esosder.70589
- Kurzban, R., Burton-Chellew, M. N., ve West, S. A. (2015). The evolution of altruism in humans. *Annual Review Of Psychology*, 66, 575-599.
- London, P. ve Bower, R. K. (1968). Altruism, extraversion, and mental illness. *The Journal of Social Psychology*, 76(1), 19-30.
- Marsh, H. W., Hau, K.T., Artelt, C., Baumert, J., ve Peschar, J. L. (2006). OECD's brief self-report measure of educational psychology's most useful affective constructs: Cross-cultural, psychometric comparisons across 25 countries. *International Journal of Testing*, 6(4), 311–360
- Monroe, K. R. (1994). A fat lady in a corset: Altruism and social theory. *American Journal of Political Science*, 38(4), 861-893.
- Rushton J. P. (1980) *Altruism, Socialization and Society*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.
- Rushton, J. P., Chrisjohn, R. D. ve Fekken, G. C. (1981). The altruistic personality and self report altruism scale. *Person and Individual Differences*, 2, 293-302.
- Seelig, B. J., ve L. S. Rosof. 2001. Normal and pathological Altruism. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 49, 933–959.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5. Baskı). Boston: Allyn and Bacon..
- Taylor, S. E., Peplau, L. A., ve Sears, D. O. (2006). *Social psychology*. (12thEd.), Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

- Tekeş, B., ve Hasta, D. (2015). Özgeçlilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 3(6), 55-75.
- Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgeçlilik (alturizm) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 301-321.
- Waddell, J. T. (2006). *Servant leadership*. 25.06.2019 tarihinde http://www.regent.edu/acad/sls/publications/conference_proceedings/servant_leadership_roundtable/2006/pdf/waddell.pdf adresinden erişilmiştir.

Ekler

Üretken Özgeçlilik Ölçeği Formu

	Lütfen hangi seçenek sizi en iyi tanımlıyorsa onu işaretleyiniz ve hiçbir maddede boş bırakmayınız. Lütfen olabildiğince dürüst olun. Doğru ya da yanlış cevap yoktur.	Asla	Bazen	Sıklıkla	Çok sık
1	Yoksul insanları gördüğümde onlara nasıl yardımcı olabileceğimi sorarım	0	1	2	3
2	Yoksul insanları gördüğümde onlara para veririm.	0	1	2	3
3	Yoksul insanları gördüğümde, onların sıkıntısını nasıl hafifleteceğimi ya da ihtiyaçlarını nasıl karşılayacağımı düşünürüm	0	1	2	3
4	Tanımadığım biri benden yardım istese ona hemen yardım ederim	0	1	2	3
5	Tanımadığım biri benden, benim için gerçekten önemli olan bir şeyi ödünç istese yine de ödünç veririm.	0	1	2	3
6	Para ve varlıklarımı yakın arkadaş çevremde olmayan kimselere bile ödünç veririm.	0	1	2	3
7	Bana doğrudan yararı olmadığında bile başkalarına yardım ederim.	0	1	2	3
8	Maddi eşyalarımın herkesin yararı için vazgeçebilirim.	0	1	2	3
9	Acı çeken birini gördüğümde acısını hafifletmek için yollar bulmaya çalışırım.	0	1	2	3

*Not1: 1, 2, 3 ve 9. maddeler "Amaçlı Üretken Özgeçlilik"; 4, 5, 6, 7, 8. maddeler ise "Beklenmedik Üretken Özgeçlilik" alt boyutunu temsil etmektedir.

**Not2: Bilimsel çalışmalarda kaynak gösterilmek şartıyla izin alınmadan kullanılabilir.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Anlı, G. (2019). Üretken özgeçlilik ölçeği Türkçe formu'nun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 728-742. DOI: 10.26466/opus.596715